

KAREL PODHOSTNIK (1919–1982), RAVNATELJ

98. Karel Podhostnik (1919–1982).

Rodil se je 12. septembra 1919 v Dragoviču pri Ptuj, očetu Ivanu in materi Uršuli, roj. Toplak. V družini je bilo devet otrok. Učiteljske v Mariboru je končal leta 1940. Naslednje leto je bil imenovan za učitelja v Sv. Rupertu (Šentrupertu) pri Laškem. Tam je služboval do okupacije. Leta 1942 je bil prisilno mobiliziran v nemško vojsko, ki se je borila v Rusiji. Zaradi vnetja ledvic je bil sedem mesecev hospitaliziran v bolnišnici v Hannoveru. Leta 1943 je dezertiral v rusko vojsko, kjer je srečal tudi nekaj Slovencev. Nato se je vrnil domov. Leta 1944 je odšel v partizane, v Kozjanski odred.¹ Od junija do novembra 1945 je bil ravnatelj osnovne šole

v Juršincih, nato do 1951 v Podlehniku, od tega leta pa do 1960 je vodil nižjo gimnazijo v Ormožu. Ravnatelj osnovne šole Janeza Mraka na Vrhniki je bil od 1960 do 1964.

Leta 1951 je diplomiral na Višji pedagoški šoli v Ljubljani iz kemije in biologije, 1961 pa na Filozofski fakulteti iz pedagogike in filozofije. Leta 1964 je bil imenovan za strokovnega sodelavca za proučevanje strokovnega šolstva pri okrajni gospodarski zbornici v Ljubljani. Na Pedagoški akademiji v Mariboru je bil izvoljen za profesorja višje šole za metodiko spoznavanja narave in družbe. Od leta 1965 je predaval didaktiko in pedagogiko na Pedagoški akademiji v Ljubljani, od 1973 dalje pa tudi metodiko spoznavanja narave in družbe v dislociranem oddelku v Novi Gorici.²

Oženil se je z učiteljico Regino Cukale. Leta 1948 se jima je rodila hčerka Jana, leta 1953 pa sin Karel. Na Vrhniki je z družino stanoval v šolskem poslopju, potem pa sta si z ženo postavila hišo in v njej živela do smrti.

Grega Novak, tedanji ravnatelj osnovne šole Janeza Mraka, je Karla Podhostnika predstavil na učiteljski konferenci, 3. septembra 1960, kot novega ravnatelja. Ta je potem

vodil konferenco in predstavil načrt dela za šolsko leto 1960/61. Iz zapisnika konference razberemo, da je predlagal zvezek za psihološko opazovanje učencev, t. i. »psihološko popisnico«. Vsebovala naj bi fizične in psihološke karakteristike, okolje in socialne razmere učenca. Predlagal je, da včasih k sejam učiteljskega zbora pokličejo tudi člana razredne skupnosti iz višjega razreda, če bi bilo to potrebno. Na seji 30. maja 1960 so razpravljali o časopisu Kurirček^{2a}, ki je izhajal na šoli in bo ob koncu šolskega leta 1961 izšel s podnaslovom Naš kraj danes in jutri. Ravnatelj je predlagal, da pri tej številki sodelujejo vsi člani kolektiva tako, da si razdelijo delo.³

Iz poročila, ki ga je poslal leta 1962 Zavodu za prosvetno pedagoško službo Vič, razberemo, da je bila takrat osnovna šola Janeza Mraka centralna šola s podružnicami Drenov Grič, Bevke, Log-Zaplana in Zaplana. Stanje šolske stavbe je opisal kot primerno. Na šoli so delovali naslednji krožki: literarni, dramski, aktiv mladih združnikov, strelski, prometni, šahovski in namizni tenis.⁴

Prve članke je začel objavljati med službovanjem na Vrhniki. Leta 1962 je pisal o testih, ki bodo izboljšali kvaliteto znanja in so jih že uvedli na šolah, ki so spadale pod Zavod za prosvetno-pedagoško službo Ljubljana-Vič.

Leto kasneje je podrobno opisal izkušnje na njihovi šoli pri izboljšanju vzgojno-izobraževalnega dela. Napisal je, da je v njihovih oddelkih od 26 do 33 učencev, šola je srednje dobro preskrbljena z učili, poučujejo pa strokovno dobro usposobljeni učitelji.

Ob začetku šolskega leta sta učiteljski kolektiv in šolski odbor sprejela program dela. Dogovorili so se, da bodo posebno pozornost posvetili naslednjim trem problemom: člani šolskega odbora bodo seznanili z vzgojno-

-izobraževalnim delom in jih usposobili za uspešnejše delo v šolskem odboru, izboljšali kvaliteto računskega pouka na šoli ter izboljšali pouk slovenščine, posebno spisja. Za člane odbora so organizirali posebno obliko dela. Za vsak razred so ustanovili razredni odbor. Začeli so pri petem razredu. V odboru so bili razredniki petih razredov, po dva starša iz vsakega razreda, ki sta bila izvoljena na roditeljskem sestanku, predsednik tega odbora pa je bil član šolskega odbora. Odborniki se bodo tako seznanili z delom v vsakem razredu, učnim načrtom, učnimi pripomočki in s svobodnimi aktivnostmi. Spoznati bi morali tudi delo učiteljev, njihovo pripravo na pouk, si ogledati šolske zvezke učencev in njihove domače naloge. Tako bi lahko vsak odbornik konkretno razpravljal o problematiki pouka in šole. Navedel je tudi primer z njihove šole: na redovalno konferenco so povabili vse člane šolskega odbora. Učitelji so analizirali učno-vzgojno problematiko. Posebno pozornost so posvetili učencem, ki težje napredujejo. Razpravljali so o vzrokih, zakaj ne napredujejo in kako jim pomagati. Že na konferenci je član šolskega odbora povedal, da si niti najmanj ni predstavljal take temeljitosti pri obravnavanju problemov in da ima sedaj čisto drugo mnenje o delu učiteljev.

Pri pouku računstva so se dogovorili za medsebojne hospitacije vseh učiteljev računstva, tako učiteljev razrednega pouka kot predmetnih učiteljev v posameznih razredih. Nato so se skupaj posvetovali in dogovorili o izboljšanju pouka računstva. Izvedli so kontrolne naloge v razredih, da bi videli, koliko so učitelji upoštevali navodila. Šele nato so sprejeli sklepe, kako popraviti dosedanje pomanjkljivosti pri tem pouku in kaj storiti, da se izboljša.

Pri pouku slovenskega jezika so na šoli opazili, da je v zvezkih učencev veliko slovnič-

nih napak, ki jih učitelji niso popravljali. Za jezik bi morali skrbeti prav vsi učitelji, zato so pripravili predavanje o metodiki pouka spisja. Za posamezne razrede so pripravili načrt dela. Poleg obveznih šolskih nalog so morali v drugem razredu pisati še 25 spisovnih vaj, v tretjem 20, v četrtem 16, v ostalih pa 10. Učitelj jih je moral tudi popravljati. Kako učenci napredujejo, pa so ugotavljali tako, da so v vseh razredih pisali nalogo z istim naslovom Naš razred. Ugotovili so, da učenci napredujejo. Hkrati pa so poudarili, da je še mnogo odprtih problemov.⁵

Gospod Zdenek Mohar je o Podhostniku zapisal: »S Karlom Podhostnikom sva istočasno nastopila službo na šoli« Janez Mrak«, on kot ravnatelj, jaz pa kot začetnik in to 1. septembra 1960. Šola je brez dvoma potrebovala veliko organizacijskega preoblikovanja, saj je v istem poslopiju delovala tudi šola Ivana Cankarja. Ta je leta 1961 dobila s samoprispevkom zgrajeno novo poslopje. Tudi za Podhostnika je bilo vse novo: nov kraj, velika šola in novi ljudje. Ni bilo videti, da bi bil v zadregi. Znašel se je, veliko pa mu je brez dvoma pomagala žena Regina – domačinka, ki je bila učiteljica na razredni stopnji. V 60. letih so bile ukinjene podružnične šole in otroci prešolani na Vrhniko. Podhostnik je moral razporediti učence iz Zaplane, Bevk in Drenovega Griča, kupiti kombi, zaposliti šoferja in urediti urnik prevozov. Spomnim se, da je med zimskimi počitnicami leta 1963, ko je bilo snega več kot en meter, ukazal hišnici odkidati sneg okoli cele šole pa tudi sam je pomagal. Menil je, da bi sneg shladil stavbo v času, ko centralna kurjava ne deluje.«⁶

V naslednjih letih je napisal še veliko aktualnih člankov o delu v šolah v revijah Sodobna pedagogika, Vzgoja in izobraževanje, Pro-

svetni delavec in Delo. Najbolj pomembne pa so njegove knjige. Leta 1969 so izšli Zapiski s predavanj iz didaktike, leta 1974 pa Didaktika, ki je bila večkrat ponatisnjena. S področja didaktike je tudi brošura Artikulacija pouka – osnovni didaktični problem iz leta 1970. Sodeloval je v knjigah Celodnevna osnovna šola leta 1977 in Pedagoška praksa študentov v učiteljski usmeritvi leta 1979. Ko je bil sodelavec za proučevanje strokovnega šolstva na gospodarski zbornici, je pripravil dva elaborata, in sicer Predlog za ureditev mreže šol in poklicev vajeških šol, šol s praktičnim poukom in industrijskih šol ljubljanskega okraja (1964) in Poročilo o učnem kadru v vajeških šolah, šolah s praktičnim poukom in industrijskih šolah v ljubljanskem okraju (1965).

Več let je bil predsednik komisije za strokovne izpite predmetnih učiteljev in izpraševalec za vzgojno-izobraževalni sistem. Na Pedagoški akademiji je bil član komisije za študentska vprašanja in vodja delegacije za zbor združenega dela občine Ljubljana-Center. Kot član republiškega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je bil leta 1974 odlikovan z značko s srebrnim vencem.

Umrli je 26. januarja 1982. Pokopan je na Vrhniki.

Kolegica s Pedagoške akademije v Ljubljani je ob njegovi smrti zapisala: »S svojim publicističnim delom je dokazal sposobnost, kako prenašati teoretična spoznanja v prakso, in v nemo za dejavno strokovno in publicistično delo.« O njegovi osebnosti pa: »Zavedal se je vloge učitelja v vzgojno-izobraževalnem procesu, zato je bil do študentov dosleden. Bil je strog učitelj in hkrati očetovski prijatelj, poklicnim tovarišem pa bil zanesljiv, zvest in dobrosrčen tovariš.«⁷

Opombe

- 1 Podatek hčerke Jane Suhadolc, 29. decembra 2015.
- 2 Biografije in bibliografije univerzitetnih učiteljev, znanstvenih delavcev in sodelavcev, III. knjiga, 1966–1976, II. del, Ljubljana, 1981, str. 1332.
- 2a Kurir, glasilo Osnovne šole Janeza Mraka na Vrhniki (Pionirski odred). V CKV so ohranjene 4 številke (23–26) za šol. leto 1976/77.
- 3 Sejni zapisniki od 1. 4. 1957 dalje. Zgodovinski arhiv Ljubljana, Osnovna šola Janeza Mraka, VRH 48, škatla 2.
- 4 Slovenski šolski muzej, dokumentacijska zbirka, mapa osnovne šole Janeza Mraka na Vrhniki.
- 5 Nekaj izkušenj pri iskanju poti za izboljšanje vzgojno-izobraževalnega dela na naši šoli. Sodobna pedagogika 1963, str. 75–81.
- 6 Zdenek Mohar, pismo avtorici, 10. decembra 2015.
- 7 Ana Tomić, Karel Podhostnik, Prosvetni delavec 1982, (15. 3.), št. 5, str. 16.